

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci *žalobce: Ing. J. K., bytem X, zastoupeného: Mgr. Tomáš Krejčí, advokát se sídlem Pařížská 204/21, 110 00 Praha 1, proti žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen ČSSZ), v řízení o žalobě ze dne 26.3.2015 proti rozhodnutí žalované ze dne 21.1.2015 č.j. X o starobní důchod,*

t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou ze dne 26.3.2015 se žalobce domáhal přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 21.1.2015 č.j. X, které mu bylo doručeno dne 29.3.2015, neboť dle něho spatřuje jediný rozpor mezi ním a ČSSZ na základě výkladu ustanovení § 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění platném do 31. prosince 1995 (dále jen ZSZ), jelikož žalovaná sousloví ...ke dni 31. prosince 1992; ...vykládá tak, že podmínkou je, aby pracovní poměr trval daný den, tj. 31. prosince 1992, a on je přesvědčen, že stačí, aby podmínka byla splněna kdykoliv v době do rozhodného dne. Systematický výklad sousloví ...ke dni 31. prosince 1992; ...dle něho znamená možnost splnit danou podmínku kdykoliv s nejzazším možným termínem právě v předmětný den. Slovník spisovné češtiny uvádí, že přeložka „k“, „ke“, popř. též „ku“ vyjadřuje prostorovou a časovou blízkost. Jako synonymum jejího časového významu je často uváděna předložka „do“. Podle jeho logického výkladu mu vznikl nárok na snížený věk odchodu do důchodu již v průběhu roku 1991, kdy splnil podmínku 16 let zaměstnání v I.A pracovní kategorii a tento získaný nárok již nemohl být zpětně odebrán. Rovněž poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) sp.

zn. 6 Ads 141/2011-87, neboť dle jeho názoru se týká věci obdobné a NSS se v jeho odůvodnění několikrát zabýval výkladem sporného ustanovení § 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., *o sociálním zabezpečení*; v bodě 25 rozsudku se uvádí: „S ohledem na vývoj právní úpravy i důvody, jež vedly zákonodárce k prodloužení aplikace preferovaných kategorií až do konce roku 1992, se výklad žalované (ČSSZ), která svůj názor opírá o faktický výkon práce v jediný den v roce, jeví NSS neudržitelný.“ Dále v bodě 25 tohoto rozsudku bylo také uvedeno, že den 31.12.1992 byl důvodovou zprávou k zákonu o pracovních kategoriích rovněž označen za „datum omezující zápočet doby zaměstnání získané v preferované pracovní kategorii. Cílem tohoto data bylo tedy omezit trvání této výhody pro pracovníky, kteří již získali delší dobu takového zaměstnání. Ačkoliv se výše uvedený rozsudek týkal meritorně jiné věci, NSS se zde postavil proti restriktivnímu výkladu ustanovení § 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb. ve znění do 31. prosince 1995. Závěrem žalobce požadoval zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované, jakož i přiznání náhrady nákladů řízení. (*K žalobě připojil mimo jiné i kopii napadeného rozhodnutí.*)

*Napadeným rozhodnutím ze dne 21.1.2015 č.j. X žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 19.11.2014, kterým žalobci pro nesplnění podmínek § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen **zákon**) zamítla žádost o starobní důchod. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 21.1.2015 žalovaná zdůraznila, že žalobce sice splňuje podmínky stanovené v § 174 odst. 1 písm. c) ZSZ (doba zaměstnání nejméně 25 roků splněna, neboť byl zaměstnán více než 34 roků s tím, že po snížení náhradní doby pojištění na 80% doba pojištění činí 33 roků a 143 dnů; věku 58 let dosáhl X.2013 a vykonával zaměstnání v I.A pracovní kategorii po dobu více než 16 let, konkrétně 16 let a 282 dnů), ale jelikož jeho zaměstnání (voják z povolání) skončilo ke dni 31.5.1992, nebyla tedy splněna podmínka stanovená § 174 odst. 2 ZSZ, tj. aby zaměstnání I. pracovní kategorie trvalo ke dni 31. prosince 1992, tudíž nebylo možno námitkám žalobce vyhovět. Ke zrušení pracovních kategorií došlo na základě zákona č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení (účinnost od 1.6.1992), a z tohoto důvodu byl v ZSZ upraven § 174 a zákonodárce úmyslně ponechal dobu ke splnění podmínky dle § 174 odst. 2 ZSZ až do 31.12.1992, aby zabezpečil splnění podmínky občanům, kterým k datu účinnosti zákona chyběla ke vzniku nároku na snížený důchodový věk kratší doba s tím, že podmínkou ke splnění tohoto nároku je, aby zaměstnání zvýhodnění pracovní kategorie trvalo k datu 31.12.1992. Rovněž se žalovaná vyjádřila k námitce žalobce ve vztahu k rozsudku NSS sp. zn. 6 Ads 141/2011-87 (ze dne 15.2.2012) tak, že aplikace tohoto judikátu v jeho případě nepřipadá vůbec v úvahu, neboť je nepochybné, že k 31.12.1992 vykonával již činnost OSVČ a prokazatelně již vůbec nebyl zaměstnán v preferované pracovní kategorii několik měsíců před rozhodným dnem 31.12.1992 (voják z povolání) a navíc předmětný judikát se týkal odpracování více než 110 směn (resp. přesněji kalendářních dnů) na pracovištích v podzemí hlubinných dolů ústředního báňského inspektora, který vykonával své zaměstnání prokazatelně po celý rok 1992 a byla zde jen otázka, zda v jeho rámci vykonával své zaměstnání přesně v den 31.12.1992 na pracovišti v podzemí hlubinného dolu, což dle záznamů České báňské inspekce nebylo možno jednoznačně prokázat; v případě žalobce se totiž nejednalo o zaměstnání vybraných vedoucích pracovníků hlubinných dolů, resp. geologického průzkumu prováděného hornickým způsobem či vedoucích pracovníků báňské správy, jak vyplývá z § 15 odst. 2 ZSZ ve znění do 31.5.1992. I v tomto judikátu NSS je*

podmínka trvání zaměstnání v preferované kategorii ke dni 31.12.1992 stanovená jako klíčová pro posouzení nároku, jaký vznáší i žalobce. Dále žalovaná konstatovala, že zařazení žalobce v preferované pracovní kategorii netrvalo ke dni 31.12.1992, neboť bylo skončeno již ke dni 31.5.1992, a ke dni 31.12.1992 vykonával činnost osoby samostatně výdělečně činné (**OSVČ**), kterou nelze ze zjevných důvodů pokládat za výkon zaměstnání v I. pracovní kategorie. Také bylo uvedeno, že ČSSZ je příslušná k rozhodování o nároku žalobce na starobní důchod, neboť žalobce nebyl příslušníkem ozbrojených sil po dobu 20 let dle § 9 odst. 2 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., *o organizaci a provádění sociálního zabezpečení*, ani jeho služební poměr netrval ke dni 31.12.1992 (i když splnil druhou podmínku tohoto ustanovení v době trvání služby minimálně 15 let, ale jeho služební poměr skončil již 31.5.1992) dle § 9 odst. 2 písm. b) číslce 2. uvedeného zákona, ani nesplnil jinou výslovně uvedenou podmínku § 9 odst. 2 písm. b) číslce 1. a 3. až 7. uvedeného zákona.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě dne 18.5.2015 závěrem navrhla zamítnutí žaloby jako nedůvodné dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.), neboť zaměstnání žalobce získané v I.A pracovní kategorii bylo ukončeno ke dni 31.5.1992 a netrvalo ke dni 31.12.1992, nevznikl mu tedy nárok na snížení věkové hranice, tj. nárok na starobní důchod dosažením věku 58 let. Dále uvedla, že napadeným rozhodnutím se plně vypořádala s námitkami žalobce, když v jeho odůvodnění dostatečně vysvětlila, proč mu nebylo možno vyhovět. Pro nárok na starobní důchod ČSSZ hodnotila dobu pojištění dle dokladů nacházejících se v její evidenci a dle dokladů, které žalobce předložil při uplatnění žádosti. Jiná doba pojištění, která by měla vliv na hodnocení doby pojištění, nebyla předložena ani prokázána. Žalobce získal v I.A pracovní kategorii celkem 16 roků 282 dnů jako službu v ozbrojených složkách, kterou vykonával od 28.8.1975 do 31.5.1992. Po ukončení zaměstnání vykonávaném v I.A pracovní kategorii, v době od 1.6. do 31.10.1992 již vykonával samostatnou výdělečnou činnost a poté do 31.12.1992 nebyl zaměstnán, tudíž neprokazuje žádnou účast na důchodovém pojištění.

*Ze zaslaného dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně žalobce vyplývá, že napadené rozhodnutí ze dne 21.1.2015 bylo žalobci doručeno dne 3.2.2015 a také, že skutečnosti uvedené v napadeném rozhodnutí i ve vyjádření žalované odpovídají obsahu spisu. Založena je i žádost žalobce o starobní důchod ze dne 8.9.2014 a také sdělení Ministerstva obrany, Vojenský úřad sociálního zabezpečení, ze dne 31.10.2014 dle něhož vzhledem k tomu, že žalobce byl příslušníkem ozbrojených sil ke dni 31.5.1992 (*k tomuto dni odsloužil 16 let 9 měsíců 3dny*), ale ke dni 31.12.1992 mu netrval služební poměr, ač konal službu alespoň po dobu 15 let, uplatní žádost o starobní důchod u ČSSZ.*

Zástupce žalobce v podání dne 9.6.2015 uvedl, že žalobce na své žalobě stále trvá, když ve vyjádření žalované nejsou již pro daný případ uvedené žádné nové skutečnosti a spor o výklad a aplikaci ustanovení § 174 odst. 2 ZSZ ve znění do 31.12.1992 přetrvává. Dále bylo dne 15.6.2015 písemně sděleno, že žalobce souhlasí, aby soud o dané věci rozhodl bez nařízení jednání.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem

územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen *správní orgán*). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.). Dle § 75 odst. 1 s.ř.s. je pro soud rozhodující skutkový a právní stav v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci k 21.1.2015.

V § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen **zákon**), je stanoveno, že pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně. Podle § 74 zákona nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31. prosince 2018. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.

Dle § 14 odst. 1 ZSZ byla pro účely důchodového zabezpečení zaměstnání zařazena do 31. prosince 1992 podle druhu vykonávaných prací do tří pracovních kategorií. Zaměstnání I. a II. pracovní kategorie byla uvedena v resortních seznamech zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie vydaných před 1. červnem 1992; do III. pracovní kategorie patřila zaměstnání, která nebyla zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie.

Podle § 14 odst. 4 ZSZ jako zaměstnání zařazené do I. (II.) pracovní kategorie se za dobu před 1. lednem 1993 hodnotí služba vojáků z povolání (§ 129) zařazená do I. (II.) kategorie funkcí, nevznikl-li nárok na důchod podle části páté tohoto zákona. Služba zařazená do I. kategorie funkcí se v těchto případech hodnotí jako zaměstnání I. pracovní kategorie uvedené v § 14 odst. 2 písm. b) až h).

Dle § 174 odst. 1 písm. c) ZSZ občan, který vykonával před 1. lednem 1993 zaměstnání I. pracovní kategorie, popřípadě službu I. nebo II. kategorie funkcí, má po 31. prosinci 1992 nárok na starobní důchod též, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku alespoň 58 let, byl-li zaměstnán nejméně 12 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a), popřípadě 8 roků, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech, nebo 16 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až h) anebo 16 roků ve službě I. kategorie funkcí nebo 17,5 roku ve službě II. kategorie funkcí. Podle § 174 odst. 2 téhož zákona podmínkou vzniku nároku na starobní důchod podle odstavce 1 je, že zaměstnání I. pracovní kategorie nebo služba I. nebo II. kategorie funkcí trvaly ke dni 31. prosince 1992.

V této věci se žalobce podanou žalobou domáhá zrušení napadeného rozhodnutí ze shora uvedených důvodů. Soud pak ve věci rozhodl bez nařízení jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s. (žalobce souhlasil s tímto postupem výslovně a žalovaná konkludentně) a na základě všech shora zjištěných skutečností dospěl k závěru, že *žaloba proti napadenému rozhodnutí žalované ze dne 21.1.2015 není důvodná* s ohledem na níže uvedené.

Starobní důchod je žadateli přiznán při splnění dvou podmínek, a to dosažení potřebné doby pojištění a současně stanoveného důchodového věku s přihlédnutím k § 74 zákona. Žalobce se narodil dne X. 1955 a k X.2013, od něhož požadoval přiznat starobní důchod, dosáhl věku 58 let, avšak k tomuto datu nesplnil všechny zákonné podmínky pro přiznání jím požadovaného důchodu, jak uvedeno shora, jelikož sice *dobu zaměstnání nejméně 25 roků splnil, neboť byl zaměstnán více než 34 roků s tím, že po snížení náhradní doby pojištění na 80% doba pojištění činí 33 roků a 143 dnů; věku 58 let dosáhl a vykonával zaměstnání v I.A pracovní kategorii po dobu více než 16 let, konkrétně 16 let a 282 dny, avšak jeho služební poměr netrval ke dni 31.12.1992.* Právě tím, že služební poměr v preferované pracovní kategorii skončil k 31.5.1992, tudíž netrval k 31.12.1992, nebylo možno jeho žádosti vyhovět. Žalobce neprokázal, že by žalovaná postupovala v rozporu se zákonem ohledně rozhodnutí o jeho žádosti o starobní důchod, přičemž neznamená, není-li rozhodnutí žalované dle jeho představ, že je takové rozhodnutí nesprávné či dokonce v rozporu se zákonem. V případě žalobce byly zhodnoceny všechny rozhodné skutečnosti dle obsahu evidenčních listů důchodového zabezpečení/pojištění (dále jen **ELDP**), jež měla žalovaná k dispozici, přičemž tyto byly uvedeny v osobním listu důchodového pojištění (dále jen **OLDP**), který byl nedílnou součástí rozhodnutí ČSSZ ze dne 19.11.2014 o zamítnutí žádosti žalobce o starobní důchod. Obsah OLDP žalobce nijak nezpochybnil, ani soud nezjistil jiné skutečnosti a nedospěl k jinému závěru z předložených listin, než dospěla žalovaná. Soud rovněž zjišťoval, zda žalobcem zmíněný rozsudek NSS v námitkách proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 19.11.2014 i v žalobě, lze aplikovat v této věci a dospěl ke stejnému závěru jako žalovaná, že nikoli, jelikož se jedná o naprosto odlišnou věc, protože žalobci služební poměr k 31.12.1992 již netrval, kdežto ve věci rozsudku NSS ze dne 15.2.2012 se jednalo o trvání pracovního poměru k 31.12.1992 ústředního báňského inspektora, který ve stejné funkci pracoval od 1.10.1983 až do roku 2010 a v předmětné době roku 1992 se jednalo pouze o to, že k uvedenému datu odpracoval zákonem požadovaných 110 směn v podzemí hlubinných dolů, aby mohl být celý rok 1992 vykázán v I. pracovní kategorii, proto NSS konstatoval, že fakticita práce v podzemí závisela na organizaci a potřebách výkonu té které funkce, proto nelze v žádném případě výklad citovaného ustanovení § 174 odst. 2 ZSZ vázat na faktický výkon práce v podzemí právě a toliko na den 31.12.1992. Soud se proto plně ztotožňuje se závěry i obsahem napadeného rozhodnutí žalované ze dne 21.1.2015 a plně na něj odkazuje, jelikož je znám všem účastníkům tohoto řízení a je nadbytečné rozhodné skutečnosti v něm uvedené znovu opakovat, jelikož rozhodnou skutečností je to, že žalobci k 31.12.1992 netrval služební poměr v preferované I. pracovní kategorii; tuto skutečnost nepopírá ani žalobce. Záleželo totiž pouze na žalobci, k jakému datu se rozhodl ukončit služební poměr, i když lze souhlasit s tím, že vůči němu není příslušný zákon spravedlivý v tom směru, že splnil kromě trvání služebního poměru, tj. zaměstnání I. pracovní kategorie, k 31.12.1992 všechny potřebné podmínky, ale jak žalovaná tak i soud se musí řídit příslušnými zákony. Rozhodnou skutečností není ani gramatický výklad předložky „k“, jelikož rozhodnou skutečností je nezpochybnitelný fakt, že žalobci k 31.12.1992 či do téhož data netrvalo zaměstnání I. pracovní kategorie, tj. u něho služební poměr vojáka z povolání. Soud shledal postup žalované v souladu se zákonem, proto žalobu zamítl *podle § 78 odst. 7 s.ř.s.*, v němž je uvedeno, že soud zamítne žalobu, není-li důvodná (*výrok I. rozsudku*).

Žalobce ve věci neměl úspěch a správní orgán nemá právo na náhradu nákladů řízení

ze zákona, soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jak vyplývá z ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. (*výrok II. rozsudku*).

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o této stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. *Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.*

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 23. března 2016

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně